

Samen naar een hoger niveau.

Audit *à la Crowe*

Accountantsverslag
Gemeente Berg en Dal

5 juni 2025
Eindhoven

Aanbiedingsbrief

Gemeente Berg en Dal
t.a.v. Gemeenteraad
Dorpsplein 1
6562 AH Groesbeek

Eindhoven, 5 juni 2025

Betreft: **Accountantsverslag boekjaar 2024**

Geachte leden van de raad,

Hierbij bieden wij u het accountantsverslag aan naar aanleiding van onze controle van de jaarrekening 2024 van Gemeente Berg en Dal.

Onze opdracht is het controleren van de jaarrekening op het aspect getrouwheid. In het kader van onze opdracht hebben wij in oktober 2024 een organisatieverkenning uitgevoerd.

Na de organisatieverkenning hebben wij in november een interim controle uitgevoerd, gericht op die processen binnen gemeente Berg en Dal welke voor het financieel beheer belangrijk zijn. De bevindingen hieruit zijn reeds in een separate management letter / board letter gerapporteerd.

Aansluitend hebben wij in april 2025 de jaareindecontrole uitgevoerd. Deze jaareindecontrole is gericht op het vormen van een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening (inclusief de rechtmatigheidsverantwoording) in overeenstemming met de Nederlandse regels voor financiële verslaggeving en het vastgestelde normenkader.

Dit accountantsverslag bevat de belangrijkste bevindingen naar aanleiding van de jaareindecontrole. Waar mogelijk doen wij aanbevelingen gericht op verdere verbetering. Deze aspecten doen geen afbreuk aan ons oordeel omtrent de getrouwheid.

Wij hebben dit verslag in concept besproken met een vertegenwoordiging van de ambtelijke organisatie en de domeinmanager sociaal domein. Tevens wordt dit verslag toegelicht aan de leden van de audit commissie op 10 juni 2025.

Het proces is – rekening houdend met de omstandigheden die horen bij een eerste controlejaar – ons inziens goed verlopen. Wij zien op enkele punten nog verbetermogelijkheden om het proces verder te optimaliseren. Wij zien de toekomstige samenwerking met uw gemeente met vertrouwen tegemoet.

Wij vertrouwen erop u middels onze rapportage voldoende geïnformeerd te hebben. Tot het geven van een nadere toelichting zijn wij uiteraard gaarne bereid.

Met vriendelijke groet, namens ons hele team,

T.M.M. (Teun) van Lierop RA MSc
Extern accountant

P.E.J. (Mark) Bosch MSc
Supervisor

Inhoudsopgave

1. Samenvatting	4
2. Ons oordeel	7
3. Bevindingen jaarrekening 2024	
1. Rechtmatigheid	10
2. Grondbedrijf	13
3. Voorzieningen groot onderhoud	14
4. Jeugdhulp en WMO	15
5. Overige bevindingen	16
4. Overige aspecten	19
5. Bijlages	
1. Tabel fouten en onzekerheden SiSa	21
2. Tabel fouten en onzekerheden TOZO	23

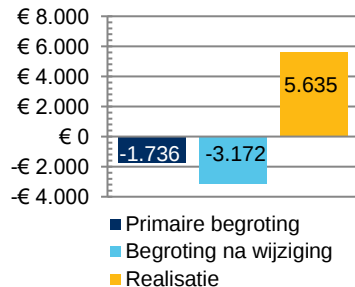
1. Samenvatting – oordeel

Ons oordeel				
Onderwerp	Goedkeurend	Afkeurend	Anders	Toelichting
Getrouw beeld		-	-	De jaarrekening 2024 geeft een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van zowel de baten en lasten over 2024 als van de activa en passiva per 31 december 2024 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
Onderwerp	Geen bevindingen	Wel bevindingen	Anders	Toelichting
Rechtmatigheids-verantwoording		-	-	Wij hebben vastgesteld dat de rechtmatigheidsverantwoording zoals opgenomen in de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de financiële rechtmatigheid en is opgesteld in overeenstemming met de kadernota rechtmatigheid en het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
WNT verantwoording		-	-	Wij hebben vastgesteld dat binnen de WNT normen is gehandeld en dat de WNT-verantwoording zoals opgenomen in de jaarrekening voldoet aan de daaraan te stellen eisen .
SISA bijlage		-	-	Wij hebben de SiSa-bijlage zoals opgenomen in de jaarrekening gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2024. Op grond hiervan melden wij dat geen fouten en/of onzekerheden zijn geconstateerd boven de voor de SiSa geldende rapporteringstoleranties.

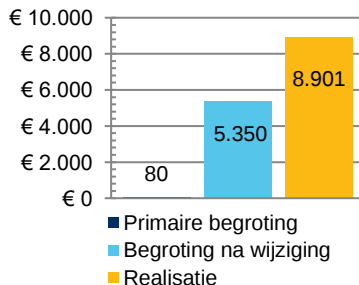
1. Samenvatting – financiële analyse

Financiële analyse 2024

Saldo baten en lasten vóór mutatie reserves in k€

Resultaat na mutatie reserves in k€

In de **primaire begroting** werd uitgegaan van een negatief resultaat voor mutaties reserves van -/- € 1,7 mln. Door de onttrekking van diverse reserves te begroten, was het resultaat na mutaties reserves sluitend.

In de **begroting na wijziging** voor mutaties reserves is het resultaat bijgesteld naar -/- € 3,2 mln. Anderzijds zijn diverse onttrekkingen uit de reserves begroot (vooral de reserve lopende projecten). Het bijgestelde begrote saldo na mutaties reserves sloot op € 5,4 mln.

Het **gerealiseerde resultaat voor mutaties reserves** bedraagt € 5,6 mln. Met dit bedrag neemt het eigen vermogen van uw gemeente toe.

Het **gerealiseerde resultaat na mutaties reserves** bedraagt € 8,9 mln. Dit is circa € 3,5 mln hoger dan waarmee rekening is gehouden in de bijgestelde begroting. De belangrijkste afwijkingen betreffen:

- Hogere rijksbijdrage voor opvang Oekraïners € 4 mln (programma inwoner)
- Extra middelen Maatschappelijke Opvang en Bescherm Wonen € 0,5 mln (programma inwoner)
- Hogere kosten voor zware jeugdzorg -/- € 0,8 mln (programma inwoner)
- Afboeking van bijdrage aan activa van derden -/- € 1,8 mln (programma onze buurt)
- Per saldo overige voordelen € 1,6 mln (diverse programma's)

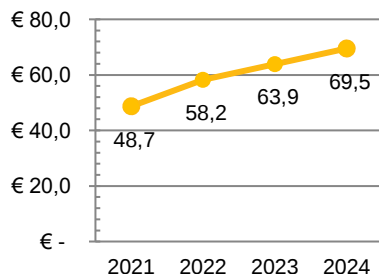
Wij merken ten aanzien van bovenstaande op dat een deel van deze afwijkingen, bijvoorbeeld het resultaat op de opvang van Oekraïners, reeds eerder voorzienbaar was en wij vragen het budgetbeheer hierop aan te scherpen.

In de jaarrekening zijn bovenstaande afwijkingen met name geclassificeerd als **incidenteel**. Met de structurele resultaten en afwijkingen) houdt de gemeente rekening in de (meerjaren)begroting. Voor 2026 wordt op basis van de meerjarenbegroting 2025 een tekort verwacht, wat kan worden opgevangen met de algemene reserves. De effecten van de wijziging in de algemene uitkering uit de voorjaarsnota dienen nog te worden doorgerekend. Gezien het tekort zijn keuzes door de raad in geplande projecten ofwel beleid noodzakelijk.

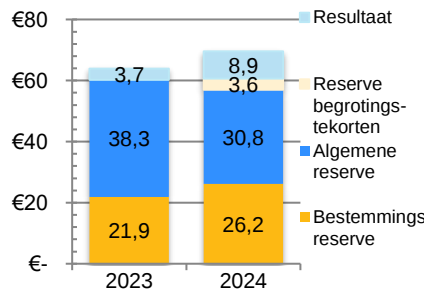
1. Samenvatting – financiële analyse

Financiële analyse 2024

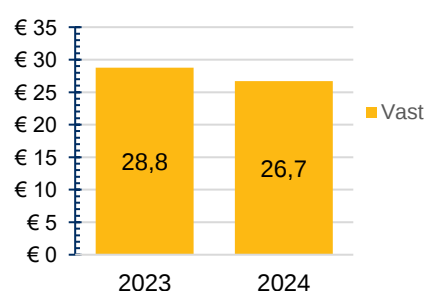
Eigen vermogen in € mln

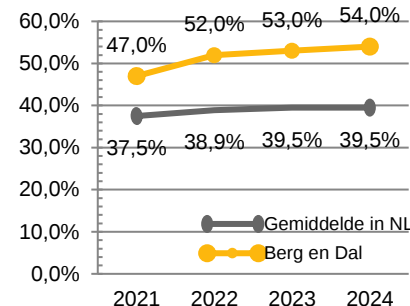
Opbouw eigen vermogen in € mln

Externe financiering in € mln

Solvabiliteit in % van balanstotaal

Het **eigen vermogen** van de gemeente neemt toe en bedraagt eind 2024 € 69,5 mln. De **algemene reserve** neemt af met circa 3,9 mln waardoor deze eind 2024 € 34,4 mln bedraagt. Dit is inclusief de reserve verwachte begrotingstekorten van € 3,6 mln.

De **bestemmingsreserves** nemen toe met € 4,3 mln. Dit komt vooral door de verhoging van de reserve kapitaallasten (€ 4 mln) voor nieuwe investeringen in 2024 (o.a. voor basisschool Op de Horst en nieuwbouw basisschool 't Vossenhol).

De **reserve lopende projecten** (€ 6,2 mln) is bedoeld ter dekking van projectkosten in de exploitatie. Hierin zijn momenteel circa 42 projecten benoemd, waaronder ook projecten met een relatief kleine omvang. Wij adviseren om deze systematiek te heroverwegen en na te gaan welke van deze projecten realistisch zijn qua haalbaarheid in de uitvoering.

De **externe financiering** neemt gedurende 2024 af. Er is per eind 2024 ruim € 9 mln aan liquide middelen beschikbaar. Voor de komende jaren staan nog enkele grotere projecten op de planning (o.a. cultuurcentrum de Mallemolen en basisschool Op de Horst). Hiervoor is naar verwachting in de toekomst aanvullende financiering nodig.

De **solvabiliteit** van de gemeente blijft op een stabiel niveau. Het **weerstandsvermogen** van de gemeente bedraagt eind 2024 € 33,5 mln. Dit is ruim voldoende om de risico's (€ 4,4 mln) te kunnen dekken. De financiële positie van de gemeente is ons inziens gezond. Hierdoor kunnen begrotingstekorten incidenteel worden opgevangen door de algemene reserves. Dit biedt echter geen structurele oplossing.

2. Ons oordeel

Onderwerp	Toelichting
Gehanteerde goedkeurings- en rapporteringstolerantie	Wij hebben de jaarrekeningcontrole 2024 uitgevoerd met inachtneming van onderstaande toleranties. Indien de geconstateerde fouten en onzekerheden het bedrag van de goedkeuringstolerantie niet overschrijden kan in beginsel een goedkeurende controleverklaring worden afgegeven.
Controleverschillen	In de jaarrekening 2024 resteren onderstaande ongecorrigeerde controleverschillen en onzekerheden met betrekking tot de getrouwheid. Omdat het totaal aan controleverschillen onder de toleranties blijft, heeft dit geen effect op ons oordeel.

2. Ons oordeel

Onderwerp	Toelichting
Jaarverslag verenigbaar	Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag overeenkomstig het BBV is opgesteld en, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening. De programmaverantwoording hebben wij marginaal getoetst, wat zoveel betekent als het signaleren van mogelijke tegenstrijdigheden. De accountantscontrole omvat derhalve geen oordeel over de inhoudelijke juistheid en/of volledigheid van de informatieverstreking opgenomen in de programmaverantwoording. Ten aanzien van het jaarverslag merken wij op dat het ten behoeve van de leesbaarheid bevorderlijk is om het verslag in te korten. In elk programma staat in veel detail opgenomen wat is er is gedaan, waarbij de koppeling met financiën in veel gevallen ontbreekt. Wij adviseren u als raad om een aantal belangrijke thema's (KPI's) te benoemen en om hierover vervolgens te rapporteren in het jaarverslag. Dit helpt ons inziens bij de leesbaarheid als ook begrijpelijkheid van het jaarverslag. Daarnaast kan dit u als raad ook helpen met het beter sturen op de financiën. Bovenstaande wordt aankomend jaar opgepakt door de gemeente.
Schattingen	De opstelling van de jaarrekening vereist dat het college oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van de baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen zijn in het kader van onze controleopdracht op aanvaardbaarheid beoordeeld. Hierbij hebben wij geen belangrijke tekortkomingen geconstateerd. In uw jaarrekening zijn de volgende schattingen verwerkt: • De waardering van de voorzieningen, in bijzonder de voorzieningen groot onderhoud (zie bevinding 3.3) en de personeel gerelateerde voorzieningen (zie bevinding 3.5) • Waardering van de grondexploitaties en afrekening rondom het facilitair grondbedrijf (zie bevinding 3.2) • De inschatting van de zorgkosten welke na balansdatum nog dienen te worden afgerekend (zie bevinding 3.4) • De inschatting van inbaarheid van debiteuren(vorderingen) en de getroffen voorziening voor oninbaarheid; • Waardering (inclusief levensduur) van de vaste activa, inclusief waardering bijdrage in activa van derden (zie bevinding 3.5)

2. Ons oordeel

Onderwerp	Toelichting
Verbonden partijen	In uw jaarrekening zijn diverse bijdragen aan verbonden partijen verwerkt. De (op basis van de financiële impact en risicoprofiel) belangrijkste verbonden partijen betreffen: • Modulaire GR Regio Rijk van Nijmegen: bijdrage € 7.360.000 • GR Omgevingsdienst Rijk van Nijmegen: € 2.818.000 • GR veiligheidsregio Gelderland-Zuid: € 2.817.000 • GR Munitax: € 1.304.000 • GR GGD Gelderland-Zuid: € 2.292.000 Bovengenoemde bedragen zijn verwerkt op basis van de (concept)jaarcijfers 2024 zoals opgeleverd door de verbonden partij. Wij hebben kennis genomen van deze jaarcijfers en stemmen in met de huidige verwerking in de jaarrekening en de toelichting van de risico's in de paragraaf verbonden partijen. In dit geval wijzen wij u erop dat de Modulaire GR Rijk van Nijmegen en Munitax geen eigen weerstandvermogen aanhouden en een aanspraak doet bij uw gemeente voor toekomstige risico's en verliezen. De voorlopige resultaten uit 2024 van beiden zijn – waar bekend – reeds in de jaarrekening verwerkt.
Interne beheersing	Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen significante tekortkomingen in de interne beheersing geconstateerd. In onze management letter hebben wij enkele aandachtspunten opgenomen voor de verdere verbetering van processen die met name toezien op de inrichting van rechten binnen het proces 'crediteuren en betalen', het budgetbeheer op zorgkosten en de invulling van de verbijzonderde interne controle. Wij merken op dat de gemeente reeds een aantal zaken heeft opgepakt, zoals de inrichting van de rechten en rollen binnen het proces van crediteuren en betalen.
SiSa-bijlage	De SiSa-bijlage en bijbehorende stukken dienen door uw organisatie voor 15 juli a.s. elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. De verplichte tabellen voor fouten en onzekerheden die aangeleverd moeten worden bij het CBS zijn opgenomen achter in het verslag.

3.1 Rechtmatigheid

Rechtmatigheid																							
Algemeen	Met de rechtmatigheidsverantwoording legt het college van B&W verantwoording af over drie aspecten van de financiële rechtmatigheid, met inachtneming van de landelijke kaders (bijvoorbeeld de Kadernota rechtmatigheid) en de gestelde kaders door de raad (o.a. de financiële verordening, het controleprotocol en het normenkader). Hierbij is rekening gehouden met een tolerantiegrens van 1% (zijnde € 1.309.000) en een rapporteringsgrens van € 131.000. Onze rol als accountant betreft het vaststellen dat eventuele rechtmatigheidsafwijkingen juist en volledig zijn opgenomen en toegelicht, rekening houdend met bovenstaande grenzen. Wij hebben hiervoor de uitkomsten van de Verbijzonderde Interne Controle (VIC) geïnspecteerd en de ingenomen standpunten getoetst.																						
Criteria	Het college is van mening dat er onrechtmatigheden zijn begaan in 2024 boven de tolerantiegrens. Daarmee is in formele zin onrechtmatig gehandeld. Het college is daarbij van mening dat er sprake is acceptabele afwijkingen welke passen binnen het beleid. Zie onderstaand de gemelde onrechtmatigheden: <table><tr><th>Criteria</th><th>Gemelde afwijking</th><th>Waarvan acceptabel</th><th>Ons oordeel</th></tr><tr><td>Voorwaardencriterium</td><td>€ 240.000</td><td>-</td><td>Akkoord, zie toelichting volgende dia</td></tr><tr><td>Begrotingscriterium</td><td>€ 2.079.000</td><td>€ 2.020.000</td><td>Akkoord, zie toelichting volgende dia</td></tr><tr><td>Misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium</td><td>-</td><td>-</td><td>Akkoord</td></tr><tr><td>Totaal rechtmatigheidsoordeel</td><td>€ 2.319.000</td><td>€ 2.020.000</td><td>Akkoord</td></tr></table>			Criteria	Gemelde afwijking	Waarvan acceptabel	Ons oordeel	Voorwaardencriterium	€ 240.000	-	Akkoord, zie toelichting volgende dia	Begrotingscriterium	€ 2.079.000	€ 2.020.000	Akkoord, zie toelichting volgende dia	Misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium	-	-	Akkoord	Totaal rechtmatigheidsoordeel	€ 2.319.000	€ 2.020.000	Akkoord
Criteria	Gemelde afwijking	Waarvan acceptabel	Ons oordeel																				
Voorwaardencriterium	€ 240.000	-	Akkoord, zie toelichting volgende dia																				
Begrotingscriterium	€ 2.079.000	€ 2.020.000	Akkoord, zie toelichting volgende dia																				
Misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium	-	-	Akkoord																				
Totaal rechtmatigheidsoordeel	€ 2.319.000	€ 2.020.000	Akkoord																				
Onze verklaring	Ons inziens is bovenstaande tot stand gekomen binnen de spelregels en op getrouwe wijze weergegeven in de rechtmatigheidsverantwoording. De bijbehorende toelichting, in de paragraaf bedrijfsvoering, geeft het gewenste inzicht. Dit hebben wij meegewogen in het afgeven van het goedkeurend oordeel bij de jaarrekening.																						

3.1 Rechtmatigheid (vervolg)

Rechtmatigheid (vervolg)

Voorwaarden criterium

Ten aanzien van dit criterium zien de risico's vooral toe op naleving van de aanbestedingswetgeving. Door de organisatie is een uitgebreide inkoopanalyse opgesteld waarbij is getoetst of is voldaan aan de aanbestedingswetgeving. Uit deze inkoopanalyse volgt een onrechtmatigheid op de inkopen van € 240.000. Wij zijn het eens met de getrokken conclusies en de opgenomen toelichting in de paragraaf bedrijfsvoering. Wij merken verder vanuit de inkoopanalyse de volgende zaken op:

- Een rechtmatigheidsfout ziet toe op de inkoop van ICT dienstverlening. De inkoop van ICT dienstverlening is middels een collegebesluit verlengd, omdat overstappen naar een andere aanbieder onevenredig hoge kosten met zich mee zou brengen. Vanuit de aanbestedingswetgeving was verlenging echter niet mogelijk en is deze aangemerkt als onrechtmatig.
- De inhuur van personeel wordt veelal bij een vijftal partijen ingekocht. De gemeente stelt zich op het standpunt dat er sprake is van losse opdrachten welke in het kader van de aanbestedingswet niet bij elkaar opgeteld hoeven te worden. Wij kunnen hier voor het grootste deel mee instemmen. Rondom de verlenging van enkele inhuuropdrachten is wel een afwijking van de aanbestedingswet gemeld, omdat na verlening de EU drempel is overschreden (in totaal circa € 5,6 mln ingekocht bij deze vijf partijen, waarvan € 174.000 onrechtmatig). Hierbij valt vooral op dat rondom de verlening geen afweging is gemaakt rondom rechtmatigheid en dat dit niet wordt gedocumenteerd. Overigens wordt de inhuur van personeel in de toekomst afgenomen via Flextender, waarmee de monitoring op inhuurcontracten inclusief rechtmatigheid beter geborgd is.
- Wij constateren – evenals in de management letter – dat inkoopstartformulieren in veel gevallen niet aanwezig zijn. Dit bemoeilijkt het vaststellen of sprake is van losse opdrachten.

3.1 Rechtmatigheid (vervolg)

Rechtmatigheid (vervolg)

Begrotings-criterium

Voor dit criterium is aangesloten bij de Kadernota Rechtmatigheid 2024 (zie schema hiernaast). Op ons advies is de financiële verordening op dit onderdeel aangepast (door de raad vastgesteld in maart 2025). Daarbij is besloten om dit met terugwerkende kracht van toepassing te verklaren op de jaarrekening 2024. Ten aanzien van de begrotingsrechtmatigheid speelt het volgende:

- Op het programma overhead zit een overschrijding van € 1,9 mln door hogere doorbelastingen van personele kosten aan dit programma. Deze overschrijding is acceptabel omdat er bij de overige programma's sprake is lagere doorbelastingen waardoor deze per saldo budgetneutraal in de jaarrekening zijn verwerkt.
- Op kredieten is een overschrijding € 187.000 geconstateerd, waarvan € 128.000 is aangemerkt als acceptabel aangezien deze overschrijding reeds is gemeld in een raadv vergadering. De toelichting hiervan is opgenomen in paragraaf begrotingsrechtmatigheid.
- De overige afwijkingen ('de financiële voordelen') zijn op een passende wijze gemeld en toegelicht in de jaarrekening en daarmee tijdig

Wij stemmen hiermee in.

3.2 Grondbedrijf

Grondbedrijf	
Grond exploitaties	Begin 2024 was er sprake van nog twee lopende grondexploitaties: Bedrijventerrein Hulsbeek en de Schoollocatie 3 ^e fase. De grondexploitatie bedrijventerrein Hulsbeek is eind 2024 afgesloten met een positief totaalresultaat ter hoogte van € 1,2 mln. Ten aanzien van grondexploitatie Schoollocatie 3 ^e fase moet nog circa € 35.000 aan kosten gemaakt (voor de openbare ruimte), waarna deze naar verwachting in 2025 wordt afgesloten met een positief totaalresultaat van € 108.000. De risico's binnen de grondexploitaties zijn derhalve beperkt.
Warme gronden	De warme gronden binnen de gemeente zijn gronden die mogelijk in de toekomst worden ontwikkeld. Binnen uw gemeente is het aantal warme gronden en de waarde daarvan beperkt. De waarde van deze gronden bedraagt € 487.000, bestaande uit onder andere Hemeltje (€ 53.000) en Derdebaan (€ 120.000). Gedurende 2024 hebben er overigens geen mutaties plaatsvonden binnen deze categorie. Bovendien is de gemeente van mening dat er voor deze gronden geen afwaardering hoeft plaats te vinden. Wij stemmen in met deze conclusie.
Faciliterend grondbedrijf	Onder de vooruitontvangen en vooruitbetaalde bedragen is het faciliterend grondbedrijf opgenomen. Uw gemeente heeft hier zelf geen gronden in bezit, maar werkt wel mee aan particuliere plannen. De gemeente beoordeelt jaarlijks in hoeverre alle gemaakte kosten nog verhaald kunnen worden op basis van geldende afspraken. De grootste posities ultimo 2024 betreffen: • Locatie Dekkerswald (vooruitbetaald: € 110.000) • Locatie Vijverhof (vooruitontvangen: € 109.000) Op beide projecten is de gemeente van mening dat de reeds gemaakte kosten kunnen worden verhaald. Wij hebben dit getoetst aan de hand van de anterieure overeenkomst en stemmen hiermee in.

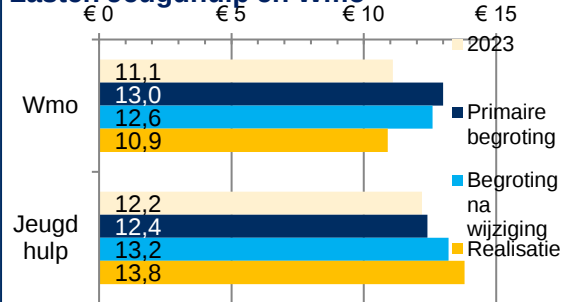
3.3 Voorzieningen groot onderhoud

Voorzieningen groot onderhoud						
	Bevinding					
	De gemeente heeft ter financiering van toekomstig onderhoud aan haar investeringen (gebouwen, wegen, etc.) egalisatie-voorzieningen gevormd. Een voorziening moet volledig zijn. In het kader van onze jaarrekeningcontrole besteden wij nadrukkelijk aandacht de volgende vragen:					
	1. Zijn de jaarlijkse stortingen in de voorzieningen in overeenstemming met de begroting en gebaseerd op een onderhoudsplanning?					
	2. Zijn de onttrekkingen aan de voorziening in lijn met het doel van de voorziening?					
	3. Licht het eindsaldo van de voorziening in lijn met het onderhoudsplan?					
	In algemene zin merken wij op dat de beheersing van de voorzieningen groot onderhoud binnen de gemeente op orde is. De standen van de diverse onderhoudsvoorzieningen ultimo 2024 ten opzichte van het plan zijn als volgt:					
		Plan	Dotatie	Stand 31-12-2024 (plan)	Stand 31-12-2024 (realiteit)	Verschil
	1 Onderhoud wegen	2021-2025	€ 1.278.000	€ 638.000	€ 780.000	€ 142.000
	2 Onderhoud gebouwen	2023-2032	€ 439.000	€ 782.000	€ 1.272.000	€ 490.000
	3 Voorziening riolering (tariefegalisatie)	2021-2025	€ 603.000	€ 1.803.000	€ 4.426.000	€ 2.623.000
1. De voorziening wegen ligt in het lijn met het plan. Er is enigszins sprake van uitgesteld onderhoud. Inmiddels wordt er gewerkt aan een nieuw beheerplan, zodat er ook vanaf 2026 weer actueel plan aanwezig is ter onderbouwing van de voorziening en benodigde dotatie.						
2. De voorziening onderhoud gebouwen is flink hoger dan het plan. Dit komt door uitgesteld onderhoud, met name ten aanzien van onderhoud aan het zwembad. Afhankelijk van de besluitvorming rondom het zwembad is hier mogelijk geen groot onderhoud meer nodig.						
3. De voorziening riolering is geen zuivere onderhoudsvoorziening, aangezien dit een voorziening is voor zowel onderhoud als het egaliseren van tarieven. Ook deze voorziening is hoger dan het plan. Dit komt door uitgesteld onderhoud en investeringen, met name vanwege interne capaciteitsproblemen. Verder merken wij op dat er in 2025 wordt gewerkt aan nieuw beheerplan, waardoor er ook ten aanzien van deze voorziening een actueel plan aanwezig is vanaf boekjaar 2026.						

3.4 Jeugdhulp en Wmo

Jeugdhulp en Wmo

Lasten Jeugdhulp en Wmo

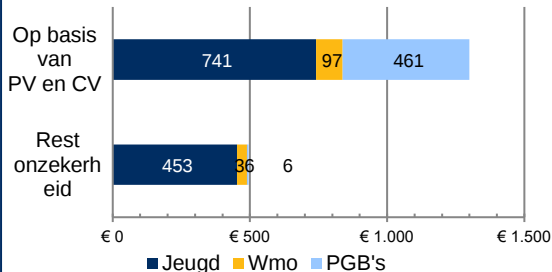

De totale lasten Wmo nemen af ten opzichte van 2023 met circa € 151.000. De werkelijke lasten Wmo zijn ook lager dan begroot. Dit komt doordat er enigszins voorzichtig wordt begroot.

De totale lasten voor Jeugdhulp nemen toe ten opzichte van 2023 met circa € 1,6 mln. Deze stijging was in de (bijgestelde) begroting (deels) voorzien. De hogere lasten voor Jeugdhulp worden veroorzaakt door een aantal complexe dure indicaties (gesloten jeugdzorg) en hogere tarieven. De realisatie bij Jeugdhulp valt echter nog € 651.000 hoger uit qua kosten dan begroot.

In april en mei 2025 zijn de productieverantwoordingen van zorgaanbieders ontvangen en is de gemeente gestart met het afstemmen van deze verantwoordingen met de eigen zorg administratie. Het doel hiervan is onder andere om te bepalen wat er met de verschillende zorgaanbieders nog moet worden verrekend in verband met zorg die tot en met 2025 is geleverd. Wij hebben de afstemming zorgkosten uitvoerig gecontroleerd en concluderen dat bij deze inschatting voorzichtigheid in acht is genomen. Uit onze controle zijn geen materiële verschillen gebleken.

Onzekerheid zorglevering in €K

Om te kunnen concluderen dat de zorglasten die zijn verantwoord ook getrouw zijn moet worden vastgesteld dat de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk is geleverd. Hiertoe steunt de gemeente in belangrijke mate op de productieverantwoordingen (PV) en accountantsverklaringen (CV) die van de zorgaanbieders worden ontvangen. Op basis van de ontvangen productieverantwoordingen en accountantsverklaringen bedraagt de onzekerheid € 1,3 mln.

Door de gemeente zijn in 2024 extra werkzaamheden verricht om de zorglevering zelf aan te tonen, waaronder het nabellen van cliënten. Door het uitvoeren van aanvullende werkzaamheden door de gemeente is deze onzekerheid teruggebracht naar € 495.000. Wij hebben dit bedrag aangemerkt als resterende onzekerheid in de controle voor de getrouwheid. Wij merken in dit kader op dat de gemeente voor aankomend jaar een stap wil zetten om de resterende onzekerheid verder terug te brengen. Dit kan bijvoorbeeld door de aanvullende werkzaamheden eerder in het jaar uit te voeren en/of deze onderdeel te laten zijn in het standaard werkproces.

3.5 Overige bevindingen

Overige bevindingen	
Verlof	Personele voorzieningen
	Met ingang van boekjaar 2022 hebben werknemers de mogelijkheid om niet opgemaakte verlofuren onder voorwaarden om te zetten in spaarverlof. Dit spaarverlof heeft - in tegenstelling tot wettelijk- en bovenwettelijk verlof - geen vervaldatum en kan door de werknemer naar eigen wens worden ingezet om met behoud van loon minder te werken. De verslaggevingsregels (BBV) schrijven voor dat spaarverlof en bovenmatig verlof onder voorwaarden financieel tot uitdrukking moet komen in een voorziening. De gemeente heeft in overeenstemming met de bestendige gedragslijn al haar verlof – met uitzondering van het wettelijk verlof – gewaardeerd in een voorziening. De voorziening ultimo 2024 bedraagt € 1.033.000 en bestaat uit de volgende categorieën: • Bovenwettelijk verlof: € 693.000 • Levensloopverlof: € 249.000 • Spaarverlof: € 91.000 Wij hebben geadviseerd om beleid te maken over wat de gemeente ziet als bovenmatig verlof en over de financiële verwerking ervan.
Wethouders Pensioen	De voorziening wethouders pensioenen bedraagt ultimo 2024 € 3.622.000. De voorziening is met circa € 235.000 gestegen ten opzichte van 2023 als gevolg van een lagere rekenrente. Wij merken in dit kader op dat de financiering van de pensioenverplichtingen in de toekomst waarschijnlijk overgaat naar het ABP (1 januari 2028). Het af te storten bedrag van de gemeente komt dan mogelijk anderszins niet overeen met de huidige voorziening. De gemeente heeft hier overigens geen rekening mee gehouden in de paragraaf weerstandsvermogen. Wij adviseren de ontwikkelingen hieromtrent te volgen en waar nodig financieel te verwerken.

3.5 Overige bevindingen

Overige bevindingen

<i>Opvang Oekraïne</i>	Vanaf 2022 hebben de gemeenten in Nederland als taak gekregen om opvanglocaties voor Oekraïense ontheemden te realiseren en exploiteren. De gemeente wordt hiervoor gecompenseerd door het Rijk en dient hiervoor een verantwoording van de kosten te doen middels SiSa. Wij merken ten aanzien van deze regeling het volgende op: • De totale lasten bedragen circa € 2,9 mln en bestaan voornamelijk uit het huren van de opvanglocaties en overige ingekochte diensten zoals de organisatie van de opvang, schoonmaak, catering, beveiliging, onderhoud aan panden etc. Wij hebben vastgesteld dat deze lasten juist zijn verantwoord in de jaarrekening. • De bekostiging door het Rijk – met name op basis van vaste normbedragen per gerealiseerde opvangplek – bedraagt € 6,9 mln. De gemeente heeft echter alleen een voorschot voor het eerste halfjaar aangevraagd van € 3,2 mln, waardoor er op de balans nog een vordering staat van € 3,7 mln. • De gemeente heeft hierdoor een voordeel van circa € 4,0 mln gerealiseerd binnen de jaarrekening. Binnen de gewijzigde begroting was hiermee nog geen rekening gehouden.
<i>Bijdragen activa derden</i>	De gemeente heeft in haar jaarrekening 2024 aanvullend € 1,8 mln afgeboekt voor de positie bijdrage aan activa in derden. De gemeente heeft hiervoor de bestendige gedragslijn uit voorgaand jaar gehanteerd. Ter onderbouwing van de afboeking heeft de gemeente contact gezocht met de verschillende verenigingen en stichtingen omtrent de verwerkingswijze van de betreffende activa en op basis hiervan een gedeelte afgeboekt. Wij kunnen instemmen met de huidige verwerkingswijze.

3.5 Overige bevindingen

Overige bevindingen

<i>Project Wateroverlast Breedeweg</i>	In de kern Breedeweg vond afgelopen jaren een omvangrijk project plaats rondom de aanpak van wateroverlast. In het kader van onze controle hebben wij de investeringen en bijdrage van derden op dit project gecontroleerd aan de hand van onderliggende documentatie (facturen, inkoopovereenkomsten, subsidieafspraken etc). Op basis hiervan stemmen wij in met de verwerking in de jaarrekening. Wij merken rondom dit project verder nog op: • De omvang van het totale project is afgenomen ten opzichte van het oorspronkelijke plan, omdat het aantal benodigde stroombanen lager uitvalt. De totaal geschatte kosten (voor subsidiebijdragen van derden) bedragen € 5,7 mln. Hiervan is € 4,5 mln gerealiseerd per eind 2024. • De gemeente ontvangt naar verwachting een bijdrage van het ministerie van (DPRA subsidie € 0,8 mln) en vanuit de Europese Unie (POP 3 subsidie € 1,5 mln). Daarnaast doet Waterschap Rivierenland een bijdrage in de kosten van 50%. Voor rekening van de gemeente komt naar verwachting een bedrag van € 1,7 mln. • Het project bevindt zich momenteel in de afrondingsfase. Onderdeel hiervan betreft de verantwoording en afrekening met de andere betrokken partijen. Het werkelijke bedrag voor rekening van de gemeenten is afhankelijk van de definitieve afrekening die nog plaats moet vinden.
<i>Interne controle</i>	Wij hebben gedurende de eindejaar controle meerdere keren samengewerkt met de verbijzonderde interne controle. Dat wil zeggen dat de uitgevoerde werkzaamheden door VIC ook door ons gebruikt kunnen worden. Om dit proces nog efficiënter te laten verlopen hebben wij nog de volgende aanbevelingen: • Maken van beleid over hoe om te gaan met de prestatieleveringen binnen het sociaal domein en ook gedurende het jaar al prestatieleveringen toetsen, zodat niet alles achteraf gedaan hoeft te worden. • Het op uniforme wijze vastleggen van de werkzaamheden en bevindingen en hierover ook op uniforme wijze rapporteren.

4. Overige aspecten in relatie tot onze controle

Onderwerp	Toelichting
Geen sprake van beperkingen in de reikwijdte van onze controle	Er zijn geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle opgetreden. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door de medewerkers van de gemeente de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.
Fraude	De verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude ligt primair bij het college. Onze rol als accountant is om vast te stellen dat de jaarrekening vrij is van materiële afwijkingen door fouten of fraude. Bij fraude is het risico dat een afwijking niet ontdekt wordt groter dan bij fouten, omdat fraude vaak samen gaat met activiteiten om de fraude te verhullen. Onze werkzaamheden ten aanzien van fraude bestaan onder andere uit: • Alertheid op fraudesignalen gedurende de controle; • Evalueren en bespreken van mogelijkheden tot fraude en fraudesignalen met het management en college; • Het uitvoeren van een analyse op handmatige journaalposten, onder andere om ingrijpen van het bestuur in de interne beheersing te kunnen identificeren; • Het uitvoeren van controlewerkzaamheden op schattingsposten, onder andere om oneigenlijke beïnvloeding door het management en college te kunnen identificeren; • Het beoordelen van rechten in de financiële administratie en de bankapplicatie alsmede het uitvoeren van een bankanalyse, met als doel om fouten en fraude in de uitgaande betalingen te kunnen identificeren. Er zijn gedurende 2024 door ons geen materiële fraudegevallen geconstateerd en er zijn ons eveneens geen vermoedens van fraude bekend. Daarnaast heeft het college aan ons geen melding gemaakt van geconstateerde fraudegevallen of andere fraudesignalen.
Claims en juridische procedures	Er zijn geen belangrijke (dreigende en niet gewaardeerde) claims en/of juridische procedures met een mogelijke materiele impact op de cijfers per ultimo 2024.

4. Overige aspecten in relatie tot onze controle

Onderwerp	Toelichting
Gebeurtenissen na balansdatum	Er zijn geen belangrijke gebeurtenissen na balansdatum anders dan hetgeen opgenomen in de niet uit de balans blijkende verplichtingen.
Geautomatiseerde gegevensverwerking	Wij hebben vanuit onze controle op de jaarrekening geen belangrijke bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. In het TPM rapport – waarbij opzet, bestaan en werking is getoetst voor de periode 1 september 2024 t/m 30 november 2024 – zijn op hoofdlijnen ook geen belangrijke bevindingen geconstateerd ten aanzien van de betrouwbaarheid en continuïteit.
Duurzaamheid	Hoewel het geen wettelijke verplichting is om een duurzaamheidsverantwoording op te stellen, ligt er voor gemeenten en gemeenschappelijke regelingen nadrukkelijk wel een rol op het gebied van duurzaamheid. Bovendien groeit ook de vraag naar transparante verslaglegging hierover. In dit kader is in het najaar de ‘Handreiking duurzaamheids-rapportage en verantwoording voor decentrale overheden’ uitgebracht met richtlijnen en praktijkvoorbeelden. Het duurzaamheidsbeleid (“actieplan duurzaamheid 2019-2023”) van de gemeente is inmiddels verouderd. Wij denken dat het actualiseren van dit beleid, het benoemen van meetbare doelen en het op structurele wijze monitoren en verantwoorden bijdraagt aan de rol die uw gemeente vervult op het gebied van duurzaamheid. Wij gaan hierover graag met u in gesprek.
Onafhankelijkheid	Wij zijn onafhankelijk van uw gemeente en voor zover wij weten heeft zich geen inbreuk voorgedaan op de van toepassing zijnde regels (Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (VIO)) ten aanzien van onafhankelijkheid.
Openstaande punten	

5. Bijlage 1 – Tabel fouten en onzekerheden SiSa

Nummer	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in €	Toelichting fout / onzekerheid
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek	-	0	n.v.t.
C62	Regeling specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	-	0	n.v.t.
C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	-	0	n.v.t.
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	-	0	n.v.t.
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	-	0	n.v.t.
D19	Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	-	0	n.v.t.
E20	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2020-2021;	-	0	n.v.t.
E44	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027			
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2024	-	0	n.v.t.
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking) gemeentedeel 2024	-	0	n.v.t.
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2024	Zie bijlage 2		
G10	Wet inburgering 2021 gemeentedeel 2024	-	0	n.v.t.
G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gemeentedeel 2024	-	0	n.v.t.

5. Bijlage 1 – Tabel fouten en onzekerheden SiSa

Nummer	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in €	Toelichting fout / onzekerheid
G13	Onderwijsroute _ deel gemeente 2024	-	0	n.v.t.
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025	-	0	n.v.t.
H21	Specifieke uitkering cliëntondersteuning	-	0	n.v.t.
H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	-	0	n.v.t.
H35B	Specifieke uitkering SPUK IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	-	0	n.v.t.
J55	Aanpak energiearmoede	-	0	n.v.t.
J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	-	0	n.v.t.
J97	Regeling huisvesting grote gezinnen vergunninghouders 2023	-	0	n.v.t.
K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	-	0	n.v.t.
M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	-	0	n.v.t.
Strekking controleverklaring				
Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring):		Goedkeurend		
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening:		Goedkeurend		

5. Bijlage 2 – Tabel fouten en onzekerheden TOZO

Nummer	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in €	Toelichting fout / onzekerheid
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 2	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 3	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 4	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 5	-	0	n.v.t.
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gedeerde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T	-	0	n.v.t.
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gedeerde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen in jaar T	-	0	n.v.t.

Smart decisions. Lasting value.